

Antonín Mokrejš

Husserl

a otázka „Co je normální?“

POSTMODERNISTICKÁ SETKÁVÁNÍ

TRITON

TRITON

Postmodernistická setkávání

**Antonín Mokrejš
Husserl a otázka „Co je normální?“**

Antonín Mokejš

Husserl a otázka „Co je normální?“

Antonín Mokrejš
Husserl a otázka „Co je normální?“

Tato kniha, ani žádná její část, nesmí být kopírována, rozmnožována, ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.

PhDr. Antonín Mokrejš, CSc.
Filosofický ústav AV

© Antonín Mokrejš, 2002
© TRITON, 2002
Cover © Eva Bystrianská, 2002

Vydalo Nakladatelství TRITON, s.r.o., Vykáňská 5,
100 00 Praha 10

ISBN 80-7254-308-3

O b s a h

Význam myslitele	9
Stručný životopis	12
Základní myšlenkové motivy	20
Dějinné vazby	31
Centrální témata a pojmy	37
Problém intersubjektivit y a otázka „Co je normální?“	47
Struktura problému normality	57
Působení a ohlas myslitele	71
Význam a aktuální smysl díla E. Husserla	78
<i>Doporučená literatura</i>	87

Význam myslitele

Edmund Husserl zakládá a otevírá neobyčejně významný proud moderního filosofického myšlení a jeho zásluhy v tomto ohledu nejsou a nemohou být brány v pochybnost. Nicméně z mnoha stran je rozvíjena argumentace, že analýzy, které uskutečnil, i předpoklady a východiska, na základě kterých postupoval, jsou už překonané a jsou poznamenány četnými paradoxy, iluzemi a mezerami. Problém, do jaké míry lze o jakémkoli vážném filosofickém pokusu oprávněně vyhlášovat, že je obytý a že zastaral, je však značně delikátní. Důvodně lze spíše obhajovat názor, že nic takového v dějinné kontinuitě filosofického myšlení vlastně neexistuje. Jinými slovy, že každý seriózní filosofický výkon odkrývá výhled na terén filosofického uvažování a hlavně na podstatnou a otevřenou filosofickou problematiku takovým způsobem, že produktivně tematizuje aspoň některou z jejích stránek a aspektů, které zůstávají živé a rýsují linie stále obnovovaného a vždy nově platného a smysluplného tázání.

Široký a mimořádně vlivný proud moderní filosofie, na jehož počátku stojí filosofické dílo Edmunda Husserla, se nazývá fenomenologie a do jeho okruhu se zařazuje nemalý počet významných a osobitých představitelů moder-

ního duchovního života. Spíš jen pro první namátkovou orientaci lze uvést M. Schelera, M. Heideggera, E. Finka, H. Arendtovou, J.-P. Sartra, R. Ingardena, J. Patočku, M. Merleau-Pontyho, E. Lévinase, P. Ricoeura, J. Derridu – a ve výčtu by bylo možno velice dlouho pokračovat.

Název fenomenologie v sobě obsahuje slovo fenomén, které celkem běžně známe. A to jednak ve významu jev, tedy to, co lze pozorovat, a dále ve významu významný, význačný či pozoruhodný zjev, tedy to, co se pozorností dovolává a nějakým způsobem si ji vynucuje. Při bližším zkoumání lze rozpoznat řecký původ slova, a tak dorazíme až ke slovu *faínó*, které s sebou nese řadu významových okruhů. Omezíme-li se na čtyři nejcharakterističtější významy, je třeba uvést zejména následující okruhy: Předně, významy svítit, vydávat světlo, někomu svítit, být viditelný, zářit, plápolat. Dále, významy dát najevo, vyjevit, ukazovat, objevit se, vycházet najevo, zdát se. Jedná se také o významy nabízet, ohlásit, nařídit, udat, přislíbit, poslat, poskytnout, plnit. Konečně pak významy naskytnout se, přicházet, prokazovat, vyznamenat se, vzniknout, vystoupit. Název fenomenologie má ovšem rovněž svou předhusserlovskou tradici, spojenou hlavně se jmény I. Kanta a G. W. F. Hegela, ta se však od Husserlova pojetí zřetelně odlišuje.

Husserla při vypracovávání a rozvíjení hledisek a postupů fenomenologie vede odhodlání vymýtit z filosofie všechny předchůdné a unáhlené interpretace všeho, čím se zabývá, a věcně, tj. bez předsudků a předpojatosti, se věnovat zkoumání toho, co se vědomí jeví a jakým způso-